

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 40 kr., za pol leta 1 fl. 50 kr., za četert leta 55 kr.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 40, za pol leta 2 fl. 20 kr., za četert leta 1 fl. 10 kr.

V Ljubljani v sredo 15. septembra 1858.

Postava zastran požiganja ljubljanskega mahú.

Mah (morast) požigati je spet dovoljeno. Njih ekse. gospod deželni poglavar so blagovolili z razpisom od 5. t. m. tudi c. kr. kmetijski družbi na znanje dati, da preklicajo prepoved predlanskega in lanskega leta, in da dovolijo za obdelovanje mahú potrebno požiganje proti temu, da se spolnuje vse to natanko, kar postava veléva. Ta postava je pa, kakor gospod deželni poglavar v omenjenem razpisu pravijo, le začasna, ker sl. ministerstvo notranjih oprav se le bo to zadévo do dobrega razsodilo, in dokler ne pride iz Dunaja ukaz, naj veljá ta, zdaj oklicani.

Čeravno bo pa ta postava tistim posestnikom, ki imajo kaj zemlje na mahu, po njih kantonskih gosposkah in mestnem magistratu na znanje dana, se nam vendar potrebno zdí, da tudi „Novice“ ob kratkem razglasijo, kako in kaj. Tako-le je:

Kdor hoče požigati, mora poprej za to prositi svojo kantonsko gosposko ali pa magistrat. Kantonske gosposki (ljublanske okolice in pa verhniška) ali pa magistrat bojo to prošnjo berž izročile c. k. komisii, ki je za posušenje mahú že več let postavljena; ta komisija bo ogledala vsak tak kos, kteriga kdo hoče žgati, in po tem ogledu še le bo dala gospodarju pismo (licenc) za požiganje, v katerem bo zapisano: kaj smé žgati in kdaj, in vse drugo, kar ima gospodar vediti. En prepis vsacega dovolitnega pisma bo dobila tudi dotična kantonska gosposka ali magistrat, enega pa tudi žandarmerija. Vse to, se vé da se bo prav hitro in brez pomude zgodilo.

Žgati se smé močirni svet le toliko, da se mu mahovina do dobrega požge, tedaj se smé za navadno le enkrat žgati; le tamkaj, ker se z enim žganjem mahovina ne dá pokončati, se sme požiganje ponavljati.

Čas požiganja je na 6 tednov določen, namreč od 1. dneva tekočega mesca septembra noter do sv. Terezije, to je, 15. prihodnjega mesca oktobra. Po sv. Terezii se noben kos mahú ne smé več požigati.

Pri delitvi dovoljenj za požiganje mahovja ima komisija na to gledati, da ne dá vsem posestnikom na enkrat dovoljenja, ampak tako, da se požiganje po nekakem redu verstí.

Za to, da se po požigu mahovja kje kako poslopje, pôd, kozolec ali kaj takega ali tudi sosedno polje ali kaka žetev ne uname, morajo tisti porok biti, ki požigajo, zraven pa še cela tista soseska ali srenja, na ktere svetu mah gorí; od njih se bo vselej terjalo povračilo škode in pa, da ustavijo ogenj. Zato mora vsaka taka soseska na stroške požigajočih gospodarjev postaviti dostojno število poljskih čuvajev, kateri imajo čuti nad tem, da se požiganje v vsem po danem dovoljenji opravlja, in da varujejo, da ogenj ne seže dalje kakor smé. Poznali se bojo ti čuvaji po posebnem znamenji.

Kdor kakor koli prestopi postavo, tega čaka ojstra pokora, ktera pa mora vselej v pravi primeri biti s škodo, ki se je zgodila po prestopu postave, ali pa z dobičkom, ki ga je kdo s prestopkom postave mislil doseči. Pa tudi

župani bojo odgovor dajali, če se v okrajni njih soseske kaj napačnega zgodi.

Gospodarske novice.

(Novo premetálo sena) ali mašino za premetavati seno (Heuwend-Maschine) je iznajdel Anglež Niholson, za katero je v razstavi v Salisburu zavolj njene posebne pripravnosti prvo medaljo dobil. To premetálo veljá 150 gold., al za to pa tudi opravi toliko kot 16 do 20 delavcov, in seno se hitreje suší kakor če ga ljudje premetavajo. Gospodar, kteri ima veliko sena in kèrme sušiti, pa ima malo rok, bo kmalo zrajtal, da je tistih 150 gold., ki jih je izdal za to mašino, na dobre obresti (činže) naložil; 150 gold., po 6 od 100, mu nese 9 gold. na leto; mašina ta mu pa teh 9 gold. že lahko prvi dan zasluži. Ne bo tedaj napčno, ako si premožniši posestniki kupijo to izverstno premetálo.

(Tlačivnica za seno) je orodje, kterega še zmiraj zlo pogrešamo, da bi mogli seno lahko v daljne kraje prodajati. Ko so se pred tremi leti v Krimu vojskovali Angleži in Francozi, so tjé iz Evrope seno za svoje konje vozili, in da jim ni preveč prostora jemalo, so ga stlačili z vodostrojno (hidraulično) stiskavnico ali prešo tako, da je 20 centov bilo samo kot ladjica 5 čevljev dolga in visoka, 4 čevlje pa široka. Odkar je letos prevelika suša na Nemškem vso kèrmo pokončala, vozijo sedaj spet Francozi ravno tako stisnjeno seno tjé iz Afrike in prodajajo cent po 1 gold. 30 kraje.

„Gosp. list.“

Gospodarska skušnja.

(Cuker prežene mleko pitanim kravam). Tako beremo v „Frauend. Bl.“, ktere pravijo, naj gospodar, ki želi mleko pregnati kravi, katero hoče spitati, 16 lotov cukra stopí v njenem mleku in ga ji popiti dá. — Skušnja je lahka, — če bo le tudi pomagala?

Kako naj se kuri, da se po nepotrebnem ne kvarijo derva.

Derva morajo biti za kurjavo popolnoma suhe in pa drobnih in kratkih polén.

Če se z mokrimi dervmi kuri, se zlo kadí in pri tem tudi veliko gorkote uide, in sicer toliko, kolikor je mokrota v dervih potrebuje, da v podobi sopara in dima zbeží. Kdor si je dober gospodar, naj tedaj vselej le suhe derva žge, ker bolj ko suhe derva žgè, bolj si je na dobičku. In če drobnejše in kraje polena žgè, manj derv popali, in tem večí dobiček ima pri kurjavi; ker kolikor daljše in debelejše so polena, toliko več derv mu zgorí, vendar si le menj gorkote napravi; kolikor so pa polena drobnejše, toliko bolj živo goré. Kdor pa z debelimi poleni kuri, bo veliko več derv pokvaril in nikoli take gorkote napravil; zakaj iz debelih polen puhti veliko več soparov (gazov), kteri derva zunaj razhladijo.